

Sydkraft presenterar planer på kärnkraftverk vid Burensvik i Bjäre. (Foto: Hans Karlsson.)

Välkommen till Nyhetsbrev nr 6-2016 från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Kärnkraftverk vid bjärekusten!?

Den frågan var i högsta grad aktuell för 50 år sedan. Pressklippen som jag hittar i mitt arkiv för 1966 och 1967 gör det möjligt för oss att följa det drama som utspelades då. Och: Det är inte mer än ett halvt sekel sedan.....!

Sydkraft letade efter lämplig plats längs västkusten för att placera ett kärnkraftverk. På den tiden kallades det dock atomkraftverk.

Nu hade man kommit fram till att bjärehalvön var det bästa alternativet. Här nådde man lätt den stora mängden kylvatten som krävs. Här finns strömmar längs kusten som för bort det uppvärmda utsläppsvattnet.

På bjärehalvön hade man t.o.m. letat fram de exakta platserna för de allra bästa alternativen: Hovs Hallar, Gröthögarna, Skaudd och Burensvik.

Burensvik hetaste alternativet.

När man nu studerar pressklippen från den tiden, tycks det som om Burensvik var alternativ nr ett.

Nu gällde det "bara" att sälja in idén hos kommunen och allmänheten. Kommunen hette då V. Bjäre. Några år senare skulle den, tillsammans med några grannkommuner, bilda den nya *Båstads kommun*.

Bland politikerna var meningarna delade. Sydkraft hade försett kroken med ett fett agn. Under byggtiden skulle projektet ge 300-400 jobb. Under drifttiden ca 70-80 jobb. Anläggningen skulle ge kommunen ca 1,4 miljoner i fastighetsskatt.

Trots detta feta agn

fanns det ett stort motstånd. Det kom från såväl allmänheten som från några av de politiker som uttalade sig.

Motståndet från allmänheten kom fram bl.a. i radions program "familjespegeln".

Många efterlyste mer information från Sydkrafts sida. Det hela blev ett kommunalt ärende sedan politikern Sture Nilsson i en motion till kommunfullmäktige krävt, att kommunen skulle kräva sådan information från Sydkraft.

Möte i V. Karups Bygdegård

Det hela resulterade i att det ordnades ett informationsmöte i V. Karups Bygdegård 28 februari 1967. På plats var företrädare för Sydkraft och kommunen.

Jag var själv där. Ville protestera mot hela tanken på att offra en av våra främsta naturtillgångar – kusten längs bjärehalvön. Vår svenska kust hade ju – i motsats till många kuststräckor runt om i Europa – räddats från den exploateringsvåg, som redan då hade börjat rulla i Europa och som hade fått till följd, att allmänheten på allt flera platser blivit utestängd från sin kust.

Tack vare att våra politiker i Sverige varit mera förutseende än deras kollegor i många andra länder som har kust mot havet, var bjärekusten då ännu oexploaterad.

När vi idag blickar tillbaka

på händelserna på 1960-talet, kan det vara lätt att fråga sig varför inte alla – allmänhet, politiker, media osv – stod upp som en man/kvinna och högljutt och samfällt protesterade mot Sydkrafts planer. Inför sådana tankar är det lämpligt att återigen påpeka det, som jag ofta återkommer till, när det gäller att bedöma handlingar och åsikter från gångna tider: att varje handling och varje åsiktsyttring skall bedömas utifrån den tid, då det hela utspelar sig. Den medvetenhet om vårt behov av att skydda värdefull natur och kultur som finns idag, hade ännu inte nått sin fulla kraft. Den var emellertid i stark "tillväxt". Efter "atomdebatten" i Bjäre fick medvetenheten en ordentlig skjuts framåt.

Därmed lämnar jag atomdebatten för den här gången....

Värmebölja och slalomtävlingar.

När jag nu ändå har klippboken från 1966 framme kan jag passa på att kolla vad som hände i övrigt det året.

Här är några plock:

- Det arrangeras stora slalomtävlingar på Åsen. Danska skidentusiaster står bakom. Det ordnas t.o.m "landskamp"(!) i slalom mellan Danmark och Skåne. Danskarna vinner....
- På sommaren drabbas vi av värmebölja!! (Vädergudarna tog som synes ut svängarna ordentligt.)

Här kommer några axplock om övrigt det året. Kommer du ihåg?

- Ännu en lanthandel i Slättaröd lägger ner. Nu är byn helt tömd på affärer.
- Torekovs gamla skola har restaurerats och står nu till förfogande för föreningslivet.
- I Hembygdsparken i Boarp har man nu kunnat förse byggnaderna med nya vasstak. Det är resultatet av den konsert som Birgit Nilsson gav på tennisstadion i Båstad 1964 till förmån för Hembygdsföreningen.
- Ingmar Bergman kom till Hovs Hallar för att spela in filmen "Vargtimmen"
- Förslövs nya skola står klar

- I Båstad pågår en bitter strid om ett skolbygge.
- I V. Bjäre kommun är det premiär för skolbespisning. T.o.m gymnastiksal tas i anspråk.

Har du några minnen från det året?

Förmodligen har jag missat många viktiga saker som inträffade här på det lokala planet under 1966.

Skriv gärna och berätta.

Mycket lokalt material i tidningen.

En sak som slår mig direkt när jag bläddrar i dessa klippböcker: mängden lokalt material i NST/Ängelholms Tidning. På den tiden hade tidningen ett totalt annorlunda upplägg jämfört med dagens bevakning. På den tiden kunde allmänheten dagligen följa vad som hände inom bl.a. föreningslivet. Notiserna var ofta små. Det var ju förutsättningen för att det skulle bli plats för så många notiser.

För det lokala föreningslivet var denna uppmärksamhet i den lokala dagstidningen förstås värdefull. Med många års erfarenhet och samtal med bjärebor vet jag också, att även läsarna uppskattade den här typen av lokalbevakning.

Nu har jag en känsla av att dagens tidningsmakare rynkar på näsan åt den tidens sätt att sköta lokalbevakningen.

Ett tråkigt besked att ge

Då och då får jag mejl och telefonsamtal från personer som vill köpa mina tidigare böcker. Beträffande två av böckerna måste jag lämna det tråkiga beskedet att boken är slutsåld. När jag ger beskedet med ett beklagande får jag ofta kommentaren:

- Men detta att boken är slutsåld måste du väl bara vara glad över...!?

Så känns det faktiskt inte. Det är något oåterkalleligt och vemodigt att lämna beskedet till en person, som är mycket angelägen. Ofta finns det särskilda skäl till intresset för en viss bok. En bild. En speciell text.

Det här ger mig anledning att ge rådet att inte vänta med att skaffa den där boken du funderat på – kanske som gåva..... innan det är för sent. Det finns fortfarande några ex. kvar.

En otrolig historia

När jag har föreläsningar med bildspel utanför Bjäre är det mest efterfrågade ämnet *"Gammalsvenskby – en otrolig historia"*.

Den här berättelsen är "otrolig" i betydelsen nästan ofattbar, obeskrivligt annorlunda eller något åt det hållet.

Otrolig betyder således inte brist på trovärdighet.

Tvärtom.

Jag vågar påstå, att det finns inte någon svensk by, som är så väldokumenterad som denna lilla by i södra Ukraina vid stranden av den mäktiga floden Dnjepr. Dokumentationen finns i form av otaliga rapporter, som skickats från byn och hem till Sverige. Dessutom massor av brev. Det har skrivits böcker i mängd om denna by.

I anslutning till att jag 2014 fick möjlighet att vistas i Gammalsvenskby en tid, skaffade jag mig också möjlighet att läsa åtskilliga av dessa böcker och dokument.

Efter besöket hade intresset för denna annorlunda by och dess historia blivit ännu större. och jag fortsatte att läsa – och lära....

Jag blev uppmanad att ta upp ämnet bland mina föreläsningssämnen. Så fick det bli. Däremot har jag inte följt rådet att skriva en bok i ämnet.

Orsaken är enkel: det har skrivits så mycket redan.

Däremot blev det – som nämnts ett bildspel och en föreläsning. Intresset för detta ämne är stort. Föreläsningsföreningar, pensionärsorganisationer, kulturorganisationer av olika slag, kyrkor m.fl. är bland beställarna.

Många lokala föreläsningssämnen

I övrigt är flera av mina föreläsningssämnen av lokal natur . Precis som mina böcker f.ö..... Är du medlem i någon förening i Bjäre och vill ha mer info om dessa ämnen för att kunna tipsa föreningens ledning, är det bara att du hör av dig.

Min bokhandel

Boktitel		Ord. Pris	Rea-på-rea-pris
Så blev Båstad tennis		225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre		330	70
Vår bjärehistoria i bild		350	70
Bjäreböcker berättar om Bjäre	Slutsåld		
Strövtåg i Bjäres historia		330	140
På räls över Hallandsås under 130 år	Slutsåld		

Jag har ofta sjungit cykelns lov

I mina tidigare Nyhetsbrev. Nu ser jag gång på gång att det finns många som håller med. Beslut om utbyggnad av nya cykelvägar. Rapporter om ökad försäljning av cyklar. Positiva uttalanden om fördelarna med att så många som möjligt byter ut bilturen mot en cykeltur.

Alla inser ju att det hela är så enkelt – för dem som har möjlighet att cykla. Enbart fördelar.

Det är hälsosamt att cykla i stället för att åka bil. Det är bra för vår gemensamma miljö.

Alltså: heja alla som agerar för att göra det lättare och fördelaktigt att använda cykeln i stället för bilen.

En annan viktig uppgift för alla samhällsplanerare är förstås att skapa möjligheter för dem som inte kan cykla att också kunna förflytta sig. För vissa av dessa kan ju bilen vara lösningen....!!

Tour de Houf

Häromdagen damp det ner ett blad i vår brevlåda. En inbjudan till en cykelfest i Hov med omnejd.

Det där med cykelfester är ju något nytt som kommit fram på senare år och som nu tycks vinna terräng snabbt. Som namnet anger är det inte bara cykel. Det är även fest.

Mitt Nyhetsbrev skulle bli alltför långt om jag skall gå igenom cykelfestens alla detaljer. Därför nöjer jag mig med att cykelfest innehåller något mer än att cykla: att knyta kontakter med andra på ett annorlunda sätt.

Eftersom det hela bygger på cykling är arrangemanget mycket lokalt. På inbjudningsbladet har man ritat en ungefärlig cirkel med centrum i Hovs kyrkby och med en radie på ca 2,5 kilometer.

Med tanke på mina läsares hemorter

måste jag därför påpeka, att det här inte är något för er som bor i USA. Ej heller för er i Argentina, Australien, Sydafrika, Kina, Ukraina, Italien eller något av de andra länder , där detta brev dimper ner. Som nämnts: radien är 2,5 kilometer....!!

Det är vår...

När det här brevet når sina läsare har våren och vårarbetet hunnit långt. I Bjäre tenderar sättningen av tidig potatis starta allt tidigare. Annorlunda var det förr. Jag påminns om detta när jag stöter på en tidningsnotis i Engelholms Tidning 22 april 1931:

Vårarbetet har nu börjat överallt i bygden. Jorden är lucker och fin och ovanligt lätt att bearbeta. Plogar och harvar ha varit i flitig verksamhet under de senaste dagarna och här och där har man kunnat påbörja vårsådden.

Språklådan

Som läsare av mina Nyhetsbrev har du märkt, att jag i "Språklådan" tagit upp många olika ämnen. Enda begränsningen är att det skall handla om ord och om hur vi använder dessa ord. Den här gången gäller det lokala namn. Mycket lokala, t.o.m. Namn som är kända enbart i den nära omgivningen.

Jag träffar på dessa namn då och då när jag gräver i de lokala arkivens mycket lokala alster. Kanske kan mina alster locka fram ytterligare exempel som du lagt märke till. Det kan gälla namn på en hage, en backe, en viss åker, en vägkorsning osv.

Här är några exempel.:

Hålorna, Losbrunnen, Blötaslätt, Bomhög, Dalamossen, Flintorna, Fördärvet, Godvelen, Guling, Hästekärr, Kalsongerna, Kardeliden, Kostenen, Kärrhagarna, Långa Åsen, Vita Rör, Smygan, Flämtabacken, Kattahällan, Skatakull, Pinkarebrunnen.

Nu vill jag veta mer om dessa namn. Som vanligt vänder jag till min egen uppslagsbok: läsekretsen. Jag är övertygad om att jag kan se fram mot många kommentarer, faktaupplysningar, kanske historier mm.

Det där med att forma text till skyltar

är – som vi då och då funnit i tidigare Nyhetsbrev – inte alldeles lätt. Här är några fler exempel:

- Priserna gäller endast när gatuköket är öppet.
- Tomgångskörning förbjuden högst en minut
- Frigående ägg
- Jag är sjukdom. Kommer i morgon.
- Idag rabatt på underkläder som avdrages i kassan.
- Ingen parkering förbjuden.

Har du något exempel som hör hemma i språklådans skyltavdelning är du förstås välkommen att skicka in.

PS.

Jag ser att frågan om Bjärehemmet i V. Karup – och frågan om boende för de äldre rent allmänt – åter blivit aktuell. Nu börjar protesterna mot diverse märkliga förslag att komma. Jag har funderingar kring detta med lokalisering av boendemöjligheter för de äldre, men eftersom det här Nyhetsbrevet redan hunnit bli alltför långt (som breven brukar bli....!!) får jag återkomma – i händelse av att det blir fler Nyhetsbrev från mina sida.

Snart är det dags

att hälsa

Sköna maj, välkommen till vår bygd igen

Vänligen
Kalle

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
Tel. 0431-365332